

PARAMISA ÒTHE SASTIPE AKATÉ

A stylized, high-contrast illustration of a man with a very long neck and large, orange-rimmed eyes. He is wearing a white cap and a dark jacket. The background is dark with some light-colored shapes, possibly representing a building or a landscape. The overall style is reminiscent of a graphic novel or a poster.

ROMANI LEGENDS
AND FAIRY TALES

PËRRALLA
DHE LEGJENDA
RROME

SEAD KAZANXHIU

PARAMISA ÒTHE, SASTIPE AKATE!

PËRRALLAT ATJE, SHËNDETI KËTU!

FAIRY TALES STAY THERE, HEALTH STAYS WITH US!

Kidipe / Përmbajtja / Content

Giravipen Hyrje Preface	6-7
I romni curjencar kaj brakhindas o gav Gruaja me gërsheta që shpëtoi fshatin The woman with braids who saved the village	9-16
Štarto karfin Gozhda e katërt The forth nail	17-31
12 kapame thaj 12 mintania ratjake 12 fustane dhe 12 këmisha nate 12 dresses and 12 nightgowns	32-42
O xer, xavdo e patrengo Gomari, ngrënësi i shkronjave The donkey that ate the letters	43-51
O manush berrlengo Njeriu i bletëve The beekeeper	52-64

Palikerimos \ Mirënjohje \ Acknowledgement

Berat: Morav, Lagjia Stan

Qerim Myrteli (Lalai), Laver Myrteli, Esmë Myrteli, Alime Myrteli, Rexhep Avdiu, Kristina Myrteli, Donald Myrteli

Durrës: Nishtulla

Miranda Xhaibra, Erion Xhaibra

Elbasan: Rrapishte

Enver Mustafa, Dashuri Nuredini, Raxhi Rakipi

Fier: Levan, Baltëz, Mbrostar Ura, Ferm Clirim

Farie Çela, Veladin Çela, Halit Loshe, Dile Loshe, Latif Kazanxhiu, Eduart Koçi, Ferrik Murati, Xhevit Xhelali, Skender Koçi, Qani Kazanxhiu, Hekuran Kazanxhiu

Gjirokastrë: Zinxhiras

Vangjelica Sadedini, Karafil Sadedini, Vasillaq Ajdini (Enver), Nexhide Ajdini

Korçë:

Arben Kosturi

Lushnje: Plug, Grabijan

Behar Hamzai, Lumi Hamzai, Gëzim Hamzai, Lindita Hamzai, Tefta Hamzai, Sebastian Hamzai, Nurie Kazanxhiu, Neslie Jonuzi, Ramadan Kelmenti, Blerim Veliu, Myfti Veliu, Agron Hamzai, Oktavio Kazanxhiu

Tirane: Lagjia 10

Pëllumb Furtuna (Gimi), Meleqe Rrenja,

Falenderim për mbështetje dhe bashkëpunim

Olesja Cili Kazanxhiu

Olsi Sherifi

Emiliano Aliu

Ernard Dyli

Capitol Studio

COUNCIL OF EUROPE / Roma and Travellers Team

This document has been produced with the financial assistance of the Council of Europe.
The views expressed herein can in no way be taken to reflect the official opinion of the Council of Europe

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Giravipen

Biumblavdipe e beršencar savorre amen siamen manglin te ašunas jekh istoria čacı ja načacı sikavdi telal e mažiaqi rang jekhe paramičacı ja lezendaqi. Kana san tikno, e paramiče thaj e lezende ažutisaren vaš o zamavelipe jekh bešinde emocionora, kaj te sikljo maškare lenge istorie thaj te phanglon von e realno zivdimasqe bută, kaj ande po but vaxt e murša vizaisaren. Ando baripe von ažutisaren te zivdisare palem e tiknimasko vaxt. Ande akava emocionengi bondarelipe thaj tiknimasqe seripe, širdisarol hem o rodipe vaš Rromanikane Paramiče thaj lezende anglal e rromenge thema ande Albaniaqe forora.

Ande Albaniaqi Rromengi činderzene, si but cërra respaš isipen rodipe ki bāza kulturaqi thaj čibaqi kaj glendisarol thaj barvarol i istoria thaj i kultura jekhe selikanesqe.

Akija pustik Rromane paramičencar thaj lezendencar avol sar vika vaš seripersko uxtipe, Rromane kulturako thaj čhibako ande jekh kritiko vaxt e Rromane čhibako isipen, na numajandi Albania, ma trujali Europa. Ande akija pustik, maškare dešendar Rromanikane paramiče thaj lezende alosardisajle panz lendar kaj ilustrisajle thaj rinčhibărisajle ande grafiko novele ande trin čhiba: albanikani, anglikani thaj rromanikani.

Akija mažiaqi istoria, sikade thaj ilustrime ande grafiko sikavipe, nakhaven o mesažo kaj savorre nakhas ande zivdimasqe sfide thaj trubul te avas savaxt khonžărde thaj te pačas kaj mangimasar thaj khindimasar ka ovel amen baxtagoripe ando zivipe.

Hyrje

Pavarësisht moshës të gjithë ne kemi dëshirë të dëgjojmë një histori të trilluar apo të vërtetë të treguar nën ngjyrat e magjisë së një përralle apo legjende. Në fëmijëri, përrallat dhe legjendat të ndihmojnë për zhvillimin e një qëndrueshmërie emocionale, për të mësuar përmes tyre historitë dhe për t' i lidhur ato me çështje të jetës reale, ku në shumicën e kohës heronjtë triumfojnë. Në moshë të rritur ato ndihmojnë të përjetosh sërish kohën e fëmijërisë. Në këtë vorbull emocionesh dhe kujtimesh fëmijërie, niset edhe kërkimi për përralla dhe legjenda Rrome drejt vendqëndrimeve Rrome në qytetet e Shqipërisë.

Në pakicën kombëtare Rrome të Shqipërisë, janë shumë të pakta pothuajse inekzistnte kërkimet me bazë kulturore dhe gjuhësore të cilat pasqyrojnë dhe pasurojnë historinë dhe kulturën e një kombësie. Ky libër me përralla dhe legjenda Rrome vjen si thirrje për rizgjim të memorjes, kulturës dhe gjuhës Rrome në një moment kritik dhe ekzistencial të gjuhës Rrome, jo vetëm në Shqipëri por anembanë Europës. Në këtë libër, ndër dhjetra përralla dhe legjenda Rrome janë përzgjedhur vetëm pesë prej tyre të cilat janë iluastruar dhe përkthyer në novela grafike në tre gjuhë: shqip, anglisht dhe rromisht.

Këto histori magjike, të treguara dhe ilustruara në narracione grafike, përcjellin mesazhin se të gjithë kalojmë nëpër sfida jetësore dhe se duhet të jemi gjithmonë të përgatitur dhe të besojmë se me dëshirë dhe mund do kemi sukses në jetë

Preface

Regardless of our age, we all like to hear a fictional or true story told under the magic colors of a fairy tale or legend. In childhood, fairy tales and legends help to develop an emotional stability, to learn through them stories and to connect them with real life issues, where most of the time the heroes triumph. In adulthood, they help to relive childhood time. In this whirlpool of emotions and childhood memories, the research for Roma tales and legends begins towards Roma settlements in the cities of Albania.

In the Roma national minority of Albania, there are very few almost non-existent cultural and linguistic researches which reflect and enrich the history and culture of a nationality. This book of Roma tales and legends comes as a call for the revival of the Roma memory, culture and language at a critical and existential moment of the Roma language, not only in Albania but throughout Europe. In this book, among dozens of Roma tales and legends collected, only five of them have been selected, illustrated and translated into graphic novels in three languages: Albanian, English and Romani language. These magical stories, told and illustrated in graphic narratives, convey the message that we all go through life challenges and that we should always be prepared and believe that with will and efforts we can succeed in life.

Sead Kazanxhiu

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

I ROMNI CURJENCAR KAJ BRAKHINDAS O GAV

GRUAJA ME GËRSHETA QË SHPËTOI FSHATIN

THE WOMAN WITH BRAIDS WHO SAVED THE VILLAGE

I romni curjencar kaj brakhindas o gav

Pallal jekh uche dromeste thaj qhinde, jekh familja romani, achile thaj žirdile to jekh gav. I rat avellas thaj katar dar isine olla isine ko traso te phirenas ki temina e ratjaqi, duj tikinencar, godjarde te nakhavenas I rat kanek khereste to gav. Ronde sare khera ama ni jekh na manglelen te beshen legnge kherende. Ando drom, kana niklonas katar o gav, o rom e familjako, jekh kallo, jekh ucho, kale balengo thaj chorencar, arakhlas jekh kher muklo. Avell pašek thaj havell kaj isine jekh sijav\dermeni panesko.

- Romnie, bešas avdive! – vakerel ov. – sar dikhjol ni jekh uštavdasas vaxtesar ando akava dermeni panesko. Ka ovas siguro se sovas akate avdives. Na isi mangipe te vazdas chaderi.

- Mišto – vakerel i romni, jekh lachi chaj, bare chungrencar, urjardi to jekh kapama uchi žikaj to pire, kaj ti jekh musik astarellas e tikines kozom isine bijando, thaj to vaver phak xulellas katar i araba\karroca tikne chija 6 beršesko.

Ando dermeni isine xanik temina thaj o chumut pherdo odija rat isine phirado katar so štarto thana. Kana xale thaj pile odova so lelesas dromesqe, e romes thaj e bare chaves astarel I lindra angalime. Thaj i romni chindi, astardas to jekh agor pas hi penžerka kaj te del thud e chaves kozom bijando. Kana ali javin, i romni kaj astardasas lla o sojbe, avell lake sar jekh chumuni šudro to lako piro .

- So isi akhall ? – godjardas oj kaj na žinell sas sar te kerellas.

andi I latrika e chumutesko dikhllas e sapes baro kaj isine but pašek ando thud kaj perellas katar laqe breqeste.

Darallas e chaveske kaj isine pe breqeste, bi chelldo, bi kerdo sezi, jekhforaste astarel e sapes šerestar pe curjencar. Paqarda I curi paš o šoro e sapesko kozom zor isinella žikaj tasadas les. Katar Šamata kaj kerdas, uštell o rrom toveresar kaj isine othe pašek, callavell zoralo e sapes kaj ov mudardillosas vaxtesar.

- Uštasa romnie, disillo! – vakerel o rrom, thaj soduj lena pe tikinen thaj i karroca\araba.

- Po tumen kaj nakhlen i rat ? pa phen mange ando dermeni panesko ?

- Va – vakerel o rrom.

- Sar ? o the živell jekh sap baro kaj xallas but ženen katar amaro gav. Amen isinam berša kaj na dzas te pisaz o misiri thaj o gjiv odole sijaveste\dermeneste.

- Amen sutam iž-rat akate – vakerel o rrom e phureske kana sikavellas leske se so undillosas. – na isine amen than kaj te nakhasas i rat thaj godjardam kaj isineamen pakiv ama o sap isine but pašek me romjate kana oj dellas te pijell e tikines , soratan oj tasadas les pe curjencar.

O phuro dikhel e sapes mudardo thaj jekhforaste dikavella sare gaves kaj te sikavel odija so allosa ajall.

- Hajden, dikhen tumare jakhencar akale sapes kaj kerdas but dukh thaj chororipe žikaj akana! – vakerel opre sesesar o phuro. – akija familja, - (mothovellsa najeha e familjake), - kaj žikaj arati ni jekh na manglas len khere, avdive brakhindas o živdipe savorenge. Akale isi heroja amare gavesqe kaj mudarde arati e sapes. Da odova momomenti, familja romani dene len hanik phuv odole gaveste, kaj vazde jekh kher thaj živde savore lošale.

#Paramisa othe, sastipe akate!

Gruaja me gërsheta që shpëtoi fshatin

Pas një rrugëtimi të gjatë dhe të lodhshëm, një familje Rrome, ndalen në hyrje të një fshati. Nata po afronte dhe nga frika se do ishte me rrezik të udhëtonin në errësi, me dy fëmijë të vegjël, menduan të strehoheshin diku në një nga shtëpitë e fshatit. Kërkuan gati në çdo shtëpi por asnjë nuk i pranoi. Rrugës, teksa po dilnin nga fshati, burri familjes, një zeshkan, trup gjatë, flokë të zinj dhe me njekër, dalloi për së largu një godinë të braktisur. Afrohet dhe kupton që ishte një mulli uji.

- Grua, rrimë këtu sot! – flet ai. – Mesa duket askush nuk paska shkelur prej kohësh në këtë mulli uji. Do jemi të sigurtë nëse flemë këtu brenda sot. Nuk është nevoja të ngremë çadër. - Në rregull – përgjigjet gruaja, një vajzë e bukur, me gërsheta të gjata, veshur me një fund të gjatë deri në fund të këmbëve, e cila në njërin krah mbante fëmijën e sapo lindur, dhe me dorën e krahut tjetër përpiquej të zbriste nga karroca djalin e vogël 6 vjeçar.

Në mulli ishte pak errësi pasi edhe hëna e plotë atë natë reflektonte në çdo cep të tij. Pasi hëngrën dhe pinë diçka që kishin marr për rrugë, burrin dhe djalin e madh i zë gjumi të dy sëbashku të përqaftuar. Ndërsa gruaja e lodhur, zuri një cep pranë dritares për të ushqyer me gji djalin e sapo lindur. Në të gdhirë, gruaja të cilën e kish kapur gjumi, ndjen një ndjesi të ftohtë dhe të çuditshme në këmbë.

- Çfarë është kështu? – mendoi ajo teksa nuk po dinte si të reagonte.

Nën dritën e hënës dalloi një gjarpër të madh që po i afrohej qumshtit që pikonte nga gjiri i saj. E frikësuar për

djalin që kish në gji, pa lëvizur dhe pa bërë zë, menjëherë kap gjarpërin prej koke me gërshetat e saj. I lidh gërshetat rreth kokës së gjarpërit aq fortë sa që e mbyti atë. Nga zhurma e përpjekjeve të gjarpërit burri zgjohet dhe me sëpatën aty pranë godet fortë gjarpërin tashmë të ngordhur.

- Çohemi gruaja, dita zbardhi! – i drejtohet burri dhe të dy sëbashku bëjnë gati fëmijët dhe karrocën.

Teksa po dilnin nga mulliri, kryeplaku i fshatit i sheh dhe i habitur i pyet.

- Po ju, ku e kaluat natën? Vallë në këtë mulli uji?

- Po – përgjigjet burri.

- Si ka mundësi? Aty brenda jeton një gjarpër i madh që ka ngrënë shumë persona nga fshati ynë. Ne kemi vite që nuk i afrohem atij mulliri.

- Ne fjetëm mbrëmë këtu – i thotë burri kryeplakut teksa përpiquej ti tregonte se çfarë kishte ndodhur. – Nuk kishim vend ku të kalonim natën dhe menduam se ishim të sigurtë por gjarpëri iu afrua gruas mbrëmë teksa ajo po ushqente djalin e vogël me gji dhe ajo e mbyti me gërshetat e saj.

Kryeplaku sheh gjarpërin e ngordhur dhe menjëherë mbledh gjithë fshatin për ti treguar atë që kishte ndodhur.

- Ejani dhe shihni me sytë tuaj këtë gjarpër që na ka shkaktuar shumë dhimbje dhe varfëri deri më sot! – flet me zë të lartë kryeplaku. – Kjo familje, – duke iu drejtuar familjes Rrome, – të cilën dje asnjë nga ne nuk e pranoi, sot na ka shpëtuar jetët e të gjithëve. Këta janë herojtë e fshatit tonë që vranë mbrëmë gjarpërin.

Që nga ai moment, familjes Rrome i ofruan një copëz tokë në atë fshat, në të cilën ndërtoan një shtëpi dhe jetuan të lumtur të gjithë sëbashku.

The woman with braids who saved the village

After a long and arduous journey, a Roma family stopped at the entry of a village. The night was approaching and afraid that it would be dangerous to travel in the dark with their two little children, they thought of taking refuge in one of the village houses. They asked for shelter in almost every house, but no one admitted them. On their way out of the village, the husband – a dark-skinned, tall man with black hair and a beard – spotted an abandoned building in the distance. He got closer to see that it was a water mill.

- Wife let us stay here tonight! - he said - It looks like no one has stepped in this water mill for a long while. We will be safe inside. There is no need to pitch a tent.

- Alright! - agreed his wife, a beautiful woman, wearing long braids, a long skirt covering her legs, carrying a newborn baby on one arm and taking her six-year-old toddler out of the caravan.

It was not too dark in the mill that night with the full moon glowing its every corner. After having the supper, they had carried with them for the trip, the husband and the older son fell asleep in each other's arms. The weary young woman crouched into a corner by the window to breastfeed her baby boy. At dawn, the woman who had fallen asleep felt a cold and weird sensation around her feet.

- What is this? - she thought not knowing how to react.

In the moonlight, she spotted a large snake nearing the milk dripping from her bosom. Frightened for the boy she was breastfeeding, without moving and without making a sound,

she instantly seized the snake by its head. She tied her braids around the snake's head so tightly that she strangled it. The sounds of the snake's squirms woke up the man, who stroke the dead snake with an ax.

- Let us get up, my wife, the sun has risen! - said the husband and they prepared the children and the caravan.

As they were leaving the mill, the village chieftain saw them and asked in astonishment.

- Where did you spend the night? Did you stay in this water mill?

- Yes - claimed the man.

- How so? There is a large snake in there that has devoured many people from our village. We have not approached that mill for years.

- We slept here last night - said the husband telling the chieftain what had happened. We had no place to spend the night and we thought we were safe but the snake crawled near my wife as she was breastfeeding our little boy and she strangled it with her braids.'

The chieftain saw the dead snake and immediately summoned the whole village to tell them what had happened.

- Come and see with your own eyes this snake that caused us torment and misery! - cried the chieftain. This Roma family, - he said- which none of us admitted yesterday, saved our lives today. These are the heroes of our village who killed the snake last night.

From that moment, the Roma family was offered a piece of land in that village, where they built a tiny house and lived happily ever after.

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

LACHI TUMARI RAT, ISI TUMEN THAN AMENGJE KAJ TE NAKHAVAHA I RAT?

NANAJ AMENGJE THAN TUMENGJE

ROMNIE TE BEŠAS OKULE KHERESTE SE NANE MANUSH

NANAJ AMENGJE THAN TUMENGJE

KA XAHA MARO
HEM TASJARA
KA NAŠAHA
JAVINAHA

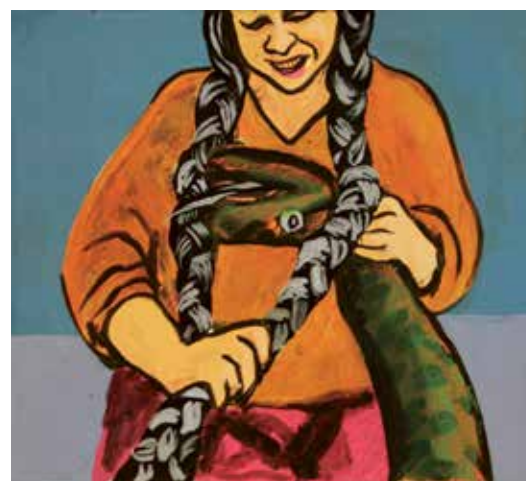
ŠUKAR PENEHA
SOVAHAMEJJE
AKATE NA VAZDASA
O CADERI.

sss...sss...sss...

O DEVLA, SO
ISI AKAYA
SAP BARO!

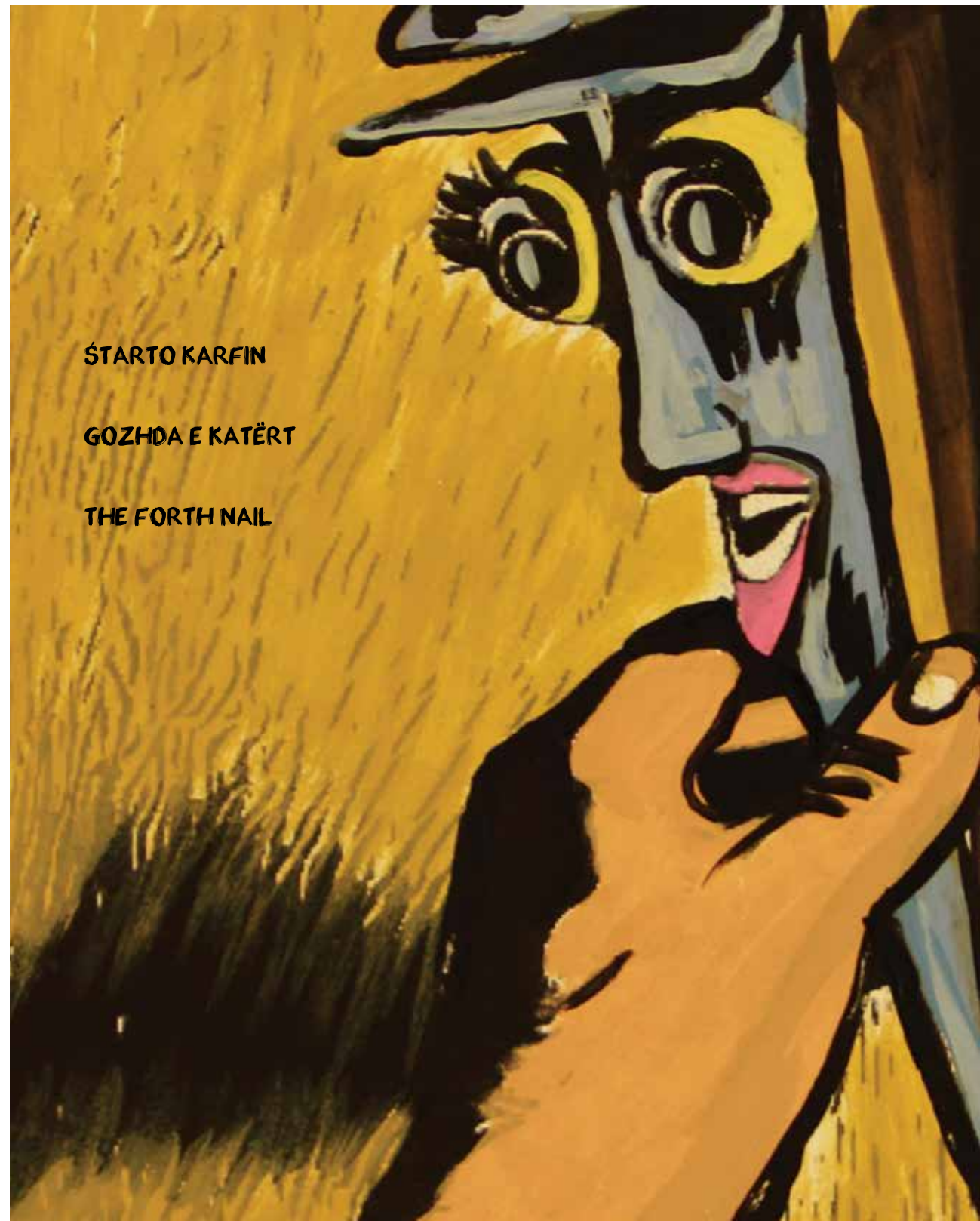

KATE SUTEN TUMEN?

AKALE SIJAVESTE.

ODOLE SIJAVESTE BESELA JEKË SAP BARO KAJ XALAS SARE AMARE MANUSEN SAR TUMEN SUTEN ODOTHE?

MI ROMNI TASADAS E SAPE PIRE CURJENCA.

ŠTARTO KARFIN

GOZHDA E KATËRT

THE FORTH NAIL

Štarto karfin

Ando jekh than anavdo Nazaret, živellas jekh Rom katar grupi Kovacengo. Beršencar ov lellas pes ando butjaripe e sastrunesko thaj kerellas butja vaverinde. Jekh dives, jekh mysafiri ando paš 30 berša, khuvella ando udar vaš save karfinenge kaj mangelas.

- Kon sijan tu mo chavo ? – puchallas o kovačani.
  - Me sinom Jezusi, sinom o buchavdo e Devlesko, – phenell o mysafiri, to lesko muj kaj dikhjollas i šand thaj o žanlipe.
  - Sinom bijando ando Betlehem thaj živav ando Nazaret.
  - Kozom karfinja manges Jezus ?
  - Sar širdipe, 15 karfinja...
  - Soske manges len ?
  - Me molinav i duma e Devleski thaj kerav butja kašteske sar roja, sahania, balania, ama akija fora mangav te kerav jekh udar thaj jekh penžerka.
- Kovačani kerdas karfinja kaj mangionles thaj odova dives Jezusi žallas but fora karfinjenge. Agor fora kaj rondas, mangellas te kerelas i mez, thaj kovačani na isineles but material i thaj cheverdas andi karfin i por e makazesko/katjako. Pherdili leski godi kaj ka biterellas leski mez, Jezusi našllo pe khereste. Kana kerellas buti čokanesar, lellas i karfin agori ama i karfin chudas pes dikh-opre thaj peli andi phuv. Lellas lla palem thaj jekhto chumuni.
- Boh.. delisqerdasman akija karfin – phenda o Jezusi

thaj lellas xolasar palem e karfinja, sektilla ando vast thaj kozom kerdillo te callavell palem, i karfin putardas pe jakha, vazdas pe vasta opre thaj sane sezar vakerdas.

- Aman ma kakman akate! Ka kerav so te manges tu! Mukman ando kovačani, leste kaj kerdasman. Jezusi, putardas pe jakha thaj chudas pe vast ape šereste.
- So isi akija buti Devlla! Amen na isineamen akale plania andi phuv. Šašerdi, lellas i karfin thaj jekhforaste našlo ando kovačani.
- Kerdan i mez? – puchllas o kovačani.
- mangionpes tuke palem karinja ?
- Kerdomlla, ama dikh so anllom tuke!
- phenda o Jezusi, kaj denas i karfin kaj isine leste vasteste.

Kovačani telardas i stadik thaj dikhlas i karfin putarde mosar hem pudarte jakhencar mosar.

- O Devlla ! dilisaillo katar so dikhllas ov. – so isi akija buti ve mo chavo, isiman sare akale berša sastruniencar, ama me jakha na dikhle thaj me kana na šunle, maj anglal kaj jekh karfin te vakerel.

Kozom lellas i karfin to vasta, šunllas o sezi sano e karfinjako.

- Palikerav tut Jezus, palikerav tut thaj tut mo dad!
- Me to dad ?! – puchallas asando o kovačani. – sar dikhjol akana undillom dad e sastrunengo.

Kana vakerde lelepes kan kaj i karfin ka bešellas andi kovačana, bešle soduj kaj te xan bokoli thaj odole so kerdasas i rani e kovačaneski.

Andi rat, i karfin, isine kuriozka, thaj mangellas te nikloll kato than kaj isine kakti, peli andi phuv thaj kerdas šamata kaj o kovačani thaj i rani lesko šunle. Na ollandi but taj lengo udar šunlillo khuvipe zorale.

- Ušti romeja ! – vakerdas opre sezesar i romni.
- So isi bre romnie ? – vakerdas o kovačani dilisaillo.
- Ale o asqerja !
- Hem so mangena ?
- Mangena karfinja.
- Ama daha na disillo...phenda o phuro kana urjavellas pes. – akana ka keren buti akale manuša?!
- Lachi rat, so mängen mandar ? – puchallas e asqeren.
- Karfinja, ama sigjar se nanaj amen but vaxt – vakerde leske.

Kozom šunllas i Šamata e udareski andi kovačana kaj phiradili, i karfin garadili ando than kaj chudas lla o kovačani. Akhall lindrallo sigjarda kovačani ando material kaj kerdasas 11 karfinja ama o asqerja mangle 12 karfinja. Jekh katar o asqerja dikhllas i stadik ullavdi ando duari, avell pašek thaj lellas i karfin kaj mangellas. Ole našen ama kovačani darano thaj naj siguro odolesqe kaj undillo pello to sojbe ama sojbe na isineles.

Kana avili i javin, havdas kaj Jezusi astardillosas katar o asqerja. Lellas i raxami\pallto thaj žall prastando ando plaj kaj te dikhell. Rondas bichindo maškar manuša Jezuses thaj avdas jekh asqeri kaj ka phandenas les palla jekh trušull žigandi. Rovellas thaj havdas kaj na isineles zor thaj

ni jekh šansi kaj te brakhinellas e Jezuses.

Asqeri phandas les ando trušull karfinjencar ando vasta e Jezuses.

Ando momenti kaj ka kaktinellas leske pire, i karfin peli tele ti phuv. Isine i karfin kaj vakerellas kaj lelesas lla katar i kovačana. O asqeri kerdas but fora te astarellas i karfin ama oj kajallas pe vastencar.

- Na jezus, našti te pusavav to mas, me dindom mi duma – phenda i karfin thaj chudas pes sigarindo ando kovačani, kaj chudas les pe stadiktake.
- Le i karfin thaj astarlla žikaj te avav me! – phenda Jezusi kovačaneske othe pašek.

- Thaj but berša nakhle hem o kovačani na živel daha, i karfin phirell daha te brakhindiol tradiciasar kustik pallal kustik katar leski familja

#Paramisa othe, sastipe akate!

Gozhda e katërt

Në një vend të quajtur Nazaret, jetonte një Rrom nga fisi i kovaçëve. Prej vitesh ai merrej me punimin e hekurit dhe realizonte punime nga më të ndryshmet. Një ditë, një vizitor i ri rreth të tridhjetave, troket në derën e tij për disa gozhda me porosi.

- Cili je ti mor bir? – e pyet kovaçani.
- Unë jam Jezusi, jam i dërguar i Zotit, – përgjigjet vizitori, në fytyrën e të cilit pasqyroheshin qetësia dhe mençuria.
- Jam lindur në Betlehem dhe tani jetoj në Nazaret.
- Sa gozhda të duhen Jezus?
- Fillimisht 15 gozhda...
- Për çfarë i do?
- Unë predikoj fjalën e Zotit por bëj dhe punime druri si lugë, enë, govata. Këtë herë dua të bëj një tavolinë, një derë dhe një dritare.

Kovaçani ia siguroi gozhdët e nevojshme dhe që prej asaj dite Jezusi shkante shpesh tek ai për gozhdë. Herën e fundit që kërkoi, ishte për të përfunduar tavolinën, dhe kovaçani nuk kishte material mjaftueshëm por ktheu në gozhdë bishtin e gërshërës metalike. I bindur se tashmë do përfundonte tavolinë e tij, Jezusi u nis drejt shtëpisë së tij. Teksa punonte me çekiç, mori gozhdën e fundit por gozhda kërceu në ajër dhe ra përdhe. E mori dhe ndodhi sërish e njëjta gjë.

- Boh.. çështë kështu me këtë gozhdë – pyeti Jezusi veten i çuditur dhe me inat e mori përsëri gozhdën, e shtrëngoi në dorë dhe sapo u bë gati për ta ngulur sërish, gozhda hapi sytë,

ngriti duart sipër dhe me një zë të hollë i foli.

- Të lutem mos më vër këtu! Do të bëj çfarë të duash ti! Më lër tek kovaçani, tek ai që më krijoi.

Jezusi, u habit shumë dhe vuri duart në kokë.

- Çfarë është kjo punë At! Ne nuk kishim plane të tilla për në tokë. I çuditur mori gozhdën dhe menjëherë u nis për tek kovaçani.
- E bëre tavolinën? – e pyeti kovaçani.
- Të duhen më gozhdë?
- E bëra, e bëra por shiko se çfarë të solla! – ia priti Jezusi, duke i drejtuar gozhdën që kishte në duar.

Kovaçani uli kapelen dhe vështroi gozhdën me gojë dhe sy të hapur.

- O Zot! – thirri ai i çoroditur nga ajo çfarë po shihte. – Çfarë është kjo punë more bir, kam gjithë këto vite që punoj me hekura, por sytë e mi nuk kanë parë dhe veshët e mi nuk kanë dëgjuar më parë që një gozhdë të flasë.

Sapo mori gozhdën në dorë, dëgjoji sërish zërin e hollë të gozhdës.

- Faleminderit Jezus, faleminderit dhe ty babai im!
- Unë babai yt?! – pyeti duke qeshur kovaçani. – Mesa duket tani jam bërë dhe baba i hekurave.

Pasi biseduan dhe ranë dakort që gozhda do të qëndronte në kovaçane, u ulën të dy për të ngrënë bokoli (bukë tradicionale Rrome – kulaç) dhe ato çfarë kishte gatuar zonja e kovaçanit. Gjatë natës, gozhda kurioze, në përpjekje e sipër për të dalë prej vendit ku ishte ngulur, ra në tokë dhe bëri një zhurmë që edhe kovaçani

me zonjën e tij e dëgjuan. Nuk vonoi shumë dhe në derën e tyre u dëgjuan të trokitura të forta.

- Çohu more burrë! – foli me zë të lartë gruaja.
- Çfarë ka moj grua? – ia priti kovaçani i çuditur.
- Erdhën ushtarët!
- Po çfarë duan?
- Kërkojnë gozhda.
- Po nuk është gdhirë ende... - tha plak, teksa po vishej. – Tani do të punojnë këta njerë?!
- Mirëmbërëma, çfarë kërkoni nga unë? – i pyeti ai ushtarët.
- Gozhda, por nxito se nuk kemi shumë kohë - ia presin shkurt ata.

Sapo dëgjoji zhurmën e derës të punishtës që u hap, gozhda u fsheh në vendin ku e kish lënë më parë kovaçani. Ashtu shpejt e shpejt i përgjumur, kovaçani me materialin që kishte bëri 11 gozhdë por ushtarët kërkonin 12. Një prej ushtarëve dalloj një kapele të varur në mur. I afrohet dhe mori gozhdën që i duhej. Ata largohen por kovaçani i frikësuar dhe i pasigurtë për atë që po ndodhte ra të flinte por gjumi nuk e zuri.

Kur mëngjesi erdhi, e kuptoi që Jezusin e kishin kapur ushtarët. Mori pallton dhe drejtohet me vrap për në mal për të parë. Kërkoi i palodhur mes turmave Jezusin dhe dalloj një ushtar që po përpiquej ta kryqëzonte pas një kryqi gjigand. I pikëlluar e kuptoi që nuk kishte as fuqi dhe asnjë mundësi që ta shpëtonte Jezusin.

Ushtari e kryqëzoi me gozhdë në duar Jezusin. Në momentin kur do kryqëzonte këmbët, gozhda i ra në

tokë. Ishte gozhda që fliste dhe që e kishin marr nga punishtja e kovaçanit. Ushtari u përpoq disa herë për ta kapur gozhdën por ajo i rrëshqiste nga duart.

- Jo Jezus, nuk mundem të shpojë mishin tënd, unë të kam dhënë fjalën – foli gozhda dhe kërceu në ajër drejt kovaçanit, i cili e priti me kapelen e tij.
- Merre gozhdën dhe ruaje derisa sa të kthehem unë! – i tha Jezusi kovaçanit aty pranë.

Edhe pse kanë kaluar shumë vite dhe kovaçani nuk jeton më, gozhda vazhdon ende të ruhet me fanatizëm brez pas brezi nga familja e tij.

The forth nail

In a place known as Nazareth, there lived a Roma man from the blacksmith tribe. For years he had forged the iron and smithed various items. One day, a young visitor in his thirties knocked on his door to order some nails.

- Who are you, my son? - asked the blacksmith.
- I am Jesus, I am the messenger of God - replied the visitor, whose face reflected calmness and wisdom. - I was born in Bethlehem and I now live in Nazareth.
- How many nails do you need, Jesus?
- 15 to start with.
- What do you need them for?
- I preach the word of God and make woodwork like spoons, utensils, washtubs, but this time I want to make a table, a door, and a window.

The blacksmith provided him with the necessary nails, and from that day on Jesus often went to him for nails. The last time he asked, it was to finish the table but the blacksmith did not have enough nails and melted the tip of the metal scissors to make a nail. Convinced that he was about to finish his table, Jesus set off for home. While working with the hammer, he took the last nail but the nail jumped in the air and fell to the ground. He took it and the same thing happened again.

- What is going on with this nail? - asked himself Jesus and angrily took the nail again, gripped it in his hand and as soon as he was ready to hammer it, the nail opened its

eyes, raised its hands up and uttered in a thin voice.

- Please don't put me here! I will do whatever you want. Leave me with the blacksmith, the one who created me.

Jesus was amazed and dumbfounded.

- What is this?! Father! We had no such plans for earth.

Surprised as he was, he took the nail and left for the blacksmith.

- Did you finish the table? - asked the blacksmith. - Do you need more nails?
- I did finish it. But look what I brought you! - cried Jesus pointing to the nail in his hand.

The blacksmith took off his cap and looked at the nail with his mouth and eyes wide open.

- Oh God! - he cried petrified by what he was seeing.
- What is this, my son! I have been working the iron all these years, but my eyes have never seen and my ears have never heard a nail speak before.

No longer had he grabbed the nail in his hand, did he hear its meager sound again.

- Thank you, Jesus, thank you, dear father!
- Me! Your father?! - laughed the blacksmith. - Apparently, I have now become the father of iron!

After talking and agreeing that the nail should have stayed with the blacksmith, they both sat down to eat bokoli (a traditional Roma scone) and the meal that the blacksmith's wife

had prepared. At night, the curious nail, trying to get out of the place where it was hammered, fell to the ground and made a noise that even the blacksmith and his wife heard. It didn't take long before loud knocks on the door were heard.

- Get up, husband! - cried his wife.
- What is it, wife? - asked the surprised blacksmith.
- The soldiers are here!
- What do they want?
- They want nails.
- It's not dawn yet - said the old man, as he was getting dressed. - Are these people working now?!
- Good evening, what do you want from me? - he asked the soldiers.
- Nails! Hurry up! We don't have much time - they ordered.

Upon hearing the sound of the workshop door opening, the nail hid where the blacksmith had previously left it. Drowsily, the blacksmith forged 11 nails but the soldiers requested 12. One of the soldiers spotted a cap hanging on the wall. He got nearer and pulled the nail. The soldiers left but the blacksmith, scared and unsure of what was happening, tried to fall asleep but he couldn't.

In the morning, he realized that Jesus had been captured by the soldiers. He grabbed his coat and ran up the mountain to see. He searched tirelessly among the crowd and spotted a soldier crucifying Jesus on a giant cross. He afflictedly realized that he had neither the power nor the means to save Jesus.

The soldier crucified Jesus' hands. As he was about to nail his legs, the nail fell to the ground. It was the talking nail they had grabbed from the blacksmith workshop. The soldier tried several times to catch the nail but it slipped from his hands.

- No, Jesus, I can not pierce your flesh. I have given you my word - spoke the nail and jumped into the air to the blacksmith, who caught it in his cap. - Take the nail and keep it until I return! - said Jesus to the blacksmith.

Even though many years have passed and the blacksmith is no longer alive, the nail is still enthusiastically preserved generation after generation by his family.

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

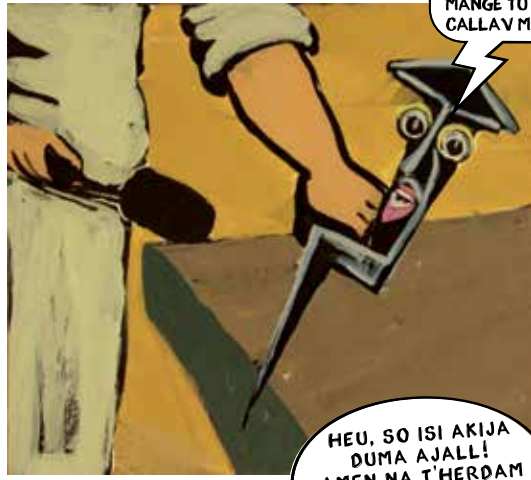
Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

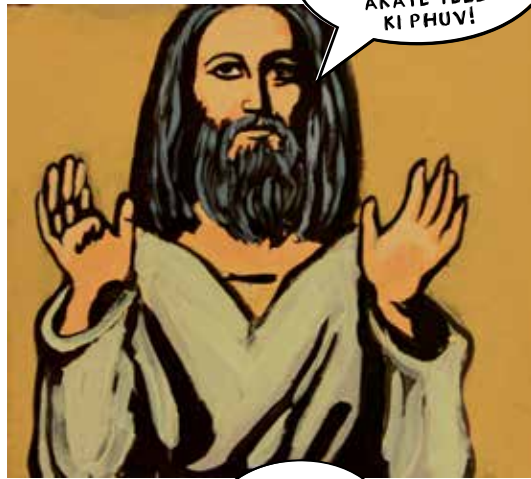
Sead Kazanxhiu

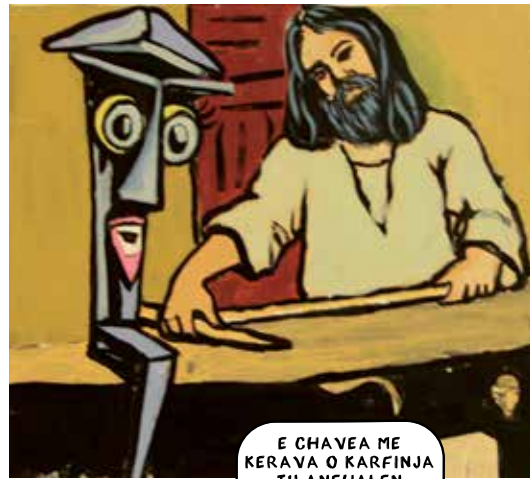
AMAN JEZUS MA
CALLAV MAN,
KA KERAV SO TE
MANGE TU AMA MA
CALLAV MAN.

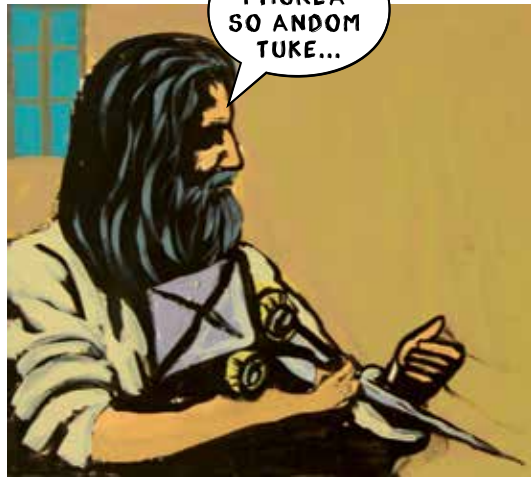
KA KERAV SO TE
MANGE TU, AMA
RINMA KHERE KO
KOVACI. DAVA TUT
I DUMA KAJ ME NA
KA PUSAVAV TO
MAS ASEKHORA.

HEU, SO ISI AKIJA
DUMA AJALL!
AMEN NA T'HERDAM
AKALLA PLANJA
AKATE TELE
KI PHUV!

E CHAVEA ME
KERAVA O KARFINJA
TU ANEHALEN
PALPALE.
HEW DEVLA SO
ISI AKIJA AJALL?.

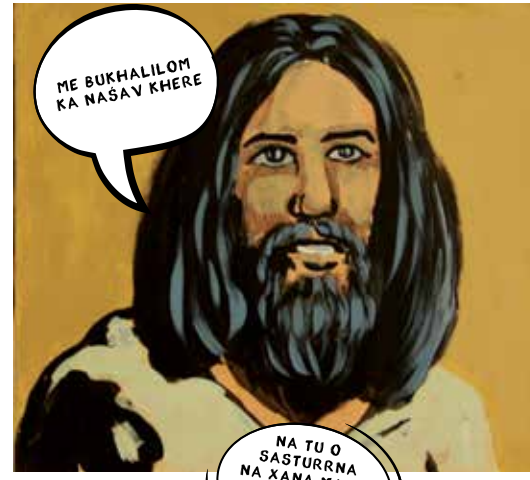
DIKH
PHUREA
SO ANDOM
TUKE...

E CHAVEA ME
KERAVA O KARFINJA
TU ANEHALEN
PALPALE.
HEW DEVLA SO
ISI AKIJA AJALL?.

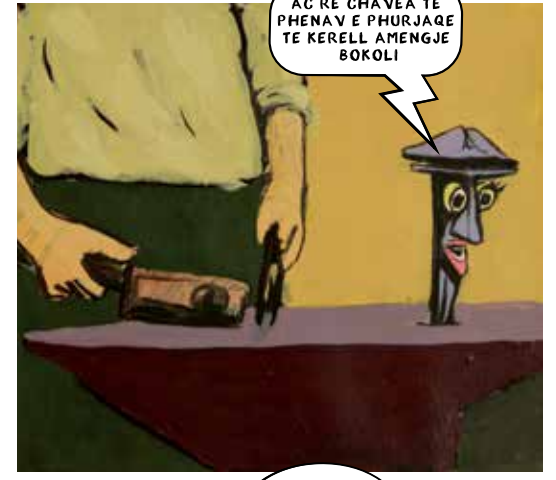
Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

ME BUKHALIOM
KA NASAV KHERE

NA TU O
SASTURRNA
NA XANA MARO.
DINDOM DUMA E
CHAVEHA E
JEZUSEHA.

AC RE CHAVEA TE
PHENAV E PHURJAKE
TE KERELL AMENJE
BOKOLI

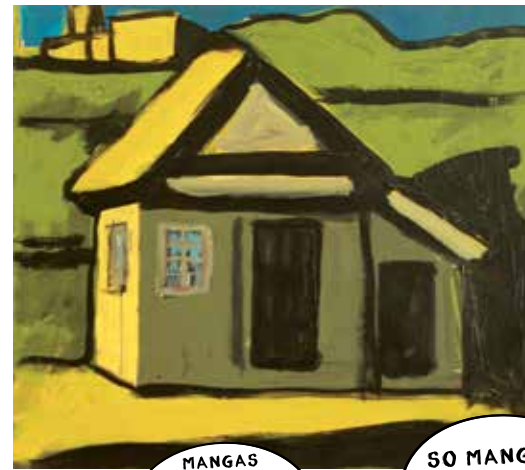
ME KERAV BUTI
KASTENCA,
KERAV ROJA,
SAXANJA,
SA ODULLA BUTJA
KASTENGJE...

JEZUS SO
BUTI
KERES TU?

I BIBI OLA
KEREL O
XUMER E
BOKOLAKO

Paramisa öthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

Paramisa öthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

12 KAPAME THAJ 12 MINTANIA RATJAKE

12 FUSTANE DHE 12 KËMISHA NATE

12 DRESSES AND 12 NIGHTGOWNS

12 kapame thaj 12 mintania ratjake

Ando jekh gav živensas duj phure. Ole na isine len tikine thaj beršencar molinenas e Devles kaj te dellsas len jekh chavo. Jekh javin, i romni uštella kaj te kerel hamjaska javinake, anglal se te bichaldas pe romes kaštenge ando plaja, Oduva dive kaj chinelsa kasta, o rom rakhlas ekhe sape tikne, lache bojaha. Lellas e sapes hem ingardale khere pe romnjaste. So duj diqarde e sape hem paradeles phabajenca. Jekh dive I romni dikhlas thodas rekami, kaj o sap na isine ki kanistra leski, rodindales hem sundas jekh sezi opral ko kasta e tavanjesqe. Našti phakinellas pe jakhenge thaj pe kanenge.

- Isinom akate daje – dinda duma o sap.
- Kozom sajipe isi kaj te kerdjol akija?
- pucelpes I romni telune sezeha.
- Sinom me o sap kaj dava duma hem therava jekh mesazhi tuke!
- Tasjara ka dzas ko Thagar te manges lese chaja mange. Ov therell trine chajen amen ka havas kon ka vel I chacuni mange.
- Na– phenda I romni. Kon della man borja ekhe sapeso? Phendalese I romni.
- Tu dza se ajall phenava me, phenda o sap!

Ti tasjarin, i romni našli ando tagar, i tagari kaj isine but dur kato gav našado. O tagar na angaladas la, thaj i romni našli xolandi soske našti te malakerelas les. To duj divesa i romni žalla ando tagar ama ov ni mangel sas te malakerelas la. Chindi hem pherdi

godjaki kaj o tagar na ka angalinellas prandipe pe chaja jekh sapesar, našli oj agor fora te malakerel e tagares. Akija fora ov užarella lla. Phiravell pe jakha se so rodella oj, thaj pherdo godjasar kaj na ka ovellas, ov denas pi vorba se o drom kaj žaželellatut ando pallati lesko tagariako te ovellas pašllo mermesar; pallati urjardo mermeresar sare thaj o drakha te ulladon kana ov te niklollas andi penžerka hem ka te hamzinel, o sumba te perenas leske moste.

I romni cheverdili khere thaj vakerdas e romesar thaj pe romesa. Tasjara, našli to tagar siguro kaj ni jekh odolendar našti te kerdion sas. Na phakindas pe jakhenge kaj o drom kaj ingalelas tut ando pallati isine mermeresar, pallati tagaresko urjardo mermeresar. Dikhlas li e tagares kaj uštindilo andi javin thaj hamzinda i sumb drakhaqi želi leske moste.

- Uaaa! Chache isi akija! – chardel o tagar phirade jakhengo, odija kaj dikhelas.
- Keren akana e chaja e sapesqe! – denas kerdaripe pe yzmeqaren.

E tagares isine les trin chaja. Puchlas so trinen thaj numaj jekh angaladas kaj te prandindiol sas e sapesar. Oj isine i tikini, kaj isine but žanli.

- Mo dad, mukman te prandindovav lesar, – rondas oj katar o tagar. – ama mangava 12 kapame thaj 12 mintania ratjake.
- Dakord – angaladas o tagar pi kerdo sezi.

But sigagarindo, pherdile lake rodipe vaš 12 kapame thaj 12 mintania

ratjake thaj i chaj našli ando kher kaj živelas o sap. Ando kher, oj užadili sar bori e khereski sare lachipencar. O sap delindilo katar o suzipe lako. Pherdilisas i godi e chajaki kaj na isinella drom vaver kaj te merrellsas ja te godjarellas kanek chumuni kaj te brakhinellas katar o sap. O divesa nakhle thaj i chaj undili malin e sapesar. Oj avdas kaj les isineles jekh parno ilo, isine godjaver, vakerelas godjasar thaj žallas šukar e phurencar thaj hem e chajasar. Bešenat sahatencar khetane thaj vakerensas historie lache.

Jekh rat i chaj rondas kaj te vakerenas andi livni e sapesar hem mangelas te kerelas jekh chumuni. Rondas katar o sap kaj te nikavellas katar lestar sare o gada kaj isine urjavde.

- Man nanaj man gada – vakerdas o sap.
- Isi tut, vakeras i chaj kana nikavelsas i kapama. – ka nikavav jekh gad me thaj jekh morti tu.

E sapes na isineles gada, thaj širdas te nikavel len jekh po jekh pi morti. Katar o rodipe e chajako, kana nikadas thaj o mintani 12, o sap nikadas agori morti. Niklistilo jekh chavo lacho chenjencar thaj sineles jekh simad chumut ando chekat. To jekhito sahatia e javinaqe, i romni želi te dikhel e sapes e terne chajasar hem havdas kaj i chaj na numaj isine živdi ama sovellas angalime jekh lache chavesar. Oj lošalji but thaj denas nevipe sare tagarjake kaj o sap undilo manuš. Soduj phure hem o terne živde hem tagarde lošajle.

#Paramisa othe, sastipe akate!

12 fustane dhe 12 këmisha nate

Në një fshat të largët jetonin dy të moshuar. Ata nuk kishin fëmijë dhe prej vitesh i luteshin Zotit ti dhuronte një djalë. Një mëngjes herët, gruaja ngrihet për të përgatitur si gjithmonë mëngjesin para se të përcillte burrin e saj për dru në male. Atë ditë teksa po priste dru, burri gjeti një gjarpër të vogël e me ngjyrë të bukur. E mori dhe ia çoi gruas në shtëpi. Të dy e mbajtën gjarpërin dhe e ushqenin me fruta. Një ditë gruaja vuri re që gjarpri nuk ishte më në kanistrën e tij, e kërkoi dhe dëgjoi një zë nga tavani. Nuk mund ti besonte syve dhe vëshve.

- Jam këtu mama – i foli ai butë.
- Sa mundësi ka që kjo të ndodh? – pyeste gruaja veten me zë të ulët.
- Jam unë gjarpri që po flas dhe kam një mesazh për ty. Do të shkosh nesër tek mbreti dhe do kërkosh vajzën e tij për mua. Ai ka tre vajza por do e kuptojmë se cila është e duhura.
- Jo – i tha menjëherë gruaja.
- Po kush më jep nuse mua për një gjarpër?
- Ti shko, sepse kështu të them unë! – e bindi ai.

Të nesërmen, gruaja u nis për tek mbreti, mbretëria e të cilit ishte shumë larg fshatit të harruar. Mbreti nuk e pranoi, dhe gruaja u largua e mërzhitur sepse nuk mundi të fliste me të. Për dy ditë rrjeshtë gruaja shkante tek mbreti dhe ai nuk e takonte. E lodhur dhe e bindur që mbreti nuk do e pranonte kurrësi martesën e vajzës së tij me një gjarpër, u nis për të fundit herë të takonte mbretin.

Kësaj radhe ai e preti. I habitur për kërkesën e saj, dhe i bindur që nuk do të realizohej, ai i premtoi që do të pranonte vetëm nëse rruga që të çonte në pallatin e tij mbretëror do ishte e shtruar me mermer; pallati i veshur po me mermer dhe degët e rrushit të vareshin që kur të dilte në dritare dhe të hapte gojën, kokrrat e tij ti binin direkt në gojë.

Gruaja u kthye në shtëpi dhe e bisedoi me gjarpërin dhe burrin e saj. Të nesërmen, u nis sërish për tek mbreti e sigurtë që asgjë nga ato që ai kish kërkuar nuk mund të bëheshin. Nuk i besoi syve kur pa që rruga që të çonte në pallat ishte me mermer, pallati mbretëror i veshur gjithashtu me mermer. Dalloi mbretin kur u çua dhe doli në dritare. Fiks siç e kishte kërkuar. Sapo hapi gojën një kokërr rrushi përfundoi drejt e në gojën e tij.

- Uaaa! Vërtetë po ndodh kjo gjë! – bërtiti mbreti i habitur me atë që shihte.
- Bëni gati vajzën për gjarpërin! – urdhëroi ai oborrtarët e tij.

Mbreti kishte tre vajza. I pyeti të treja dhe vetëm njëra pranoi të martohej me gjarpërin. Ajo ishte vajza e vogël, që spikaste për zgjuarsinë e saj.

- Baba më lini të martohem me të – i kërkoi ajo mbretit. – Por me kusht që të më jepni në pajë 12 fustane dhe 12 këmisha nate.
- Dakord – pranoi mbreti me hezitim.

Shpejt e shpejt, ia plotësuan kërkesën për 12 fustane dhe 12 këmisha nate dhe vajza u nis për në shtëpinë ku jetonte gjarpri. Në shtëpi, ajo u prit

si nusja e shtëpisë me gjithë të mirat. Gjarpri u mahnit nga bukuria përrallore e vajzës. Vajza ishte e bindur që nuk kishte rrugë tjetër veçse të vdiste ose të mendonte diçka se si të shpëtonte nga gjarpri. Atë natë ajo kërkoi që të flinte në një dhomë me gjarprin. I kërkoi atij që secili të hiqte nga trupi një rrobë që kish veshur.

- Unë nuk kam rroba – i thotë gjarpri.
- Ke, ti ke – i flet e bindur vajza teksa nis të heqë fustanin e parë. – Do heq një rrob unë dhe një lëkurë ti.

Gjarpri nuk kishte rroba, por nisi dhe hiqte pjesë pjesë lëkurën e tij. Me këmbënguljen e vajzës, pasi kish hequr edhe këmishën e dymbëdhjetë, gjarpri hoqi të fundit lëkurë. U shfaq një djalë i bukur me vëth dhe me shenjën e hënës në ballë. Në orët e para të mëngjesit, gruaja u ngjit të shihte gjarprin me vajzën e re dhe kuptoi që vajza jo vetëm që ishte gjallë por po flinte për qafuar me një djalë të bukur. Ajo u lumturua dhe njoftoi të gjithë mbretërinë për lajmin që gjarpri u bë njeri. Të dy të moshuarit dhe çifti i ri jetuan dhe mbretëruan të lumtur.

12 dresses and 12 nightgowns

Once upon a time, in a far-away village, there lived two old people. They had no children and had been praying to God for many years to give them a son. One early morning, the old woman got up to cook the usual breakfast before sending her husband off to collect wood in the mountain. That day while cutting wood, the man found a small, beautifully colored snake. He took it to the woman at home. Both held the snake and fed it with fruit. One day the woman noticed that the snake was no longer in its basket, looked for it and heard a voice coming from the ceiling. She could not believe her eyes and ears.

- I'm here, mom - he talked softly to her.
- How likely is it to happen? -the woman asked herself in sotto voce.
- It's me the snake, talking to you and I have a message for you. Go see the King tomorrow and ask for his daughter's hand for me. He has three daughters, but we will find out which is the right one for me.
- No - cried the woman. Who will want to marry off one's daughter to a snake?
- Listen to me and Go! - he persuaded her.

The next day, the woman left for the king, whose kingdom was far away from the forsaken village. The king did not receive her, and the woman left upset because she could not meet him. For two days in a row, the woman went to the king and he did

not receive her. Tired and convinced that the king would never accept his daughter's marriage to a snake, she set out for the last time to meet the king. This time he received her. Surprised at her request, and convinced that it would not be met, he promised to accept it only if the road to his royal palace was paved with marble; the palace was lined with marble and the vine branches hung so low that when he took his head out of the window and opened his mouth, the grapes would fall right into his mouth.

The woman turned back home and talked to her husband and snake. The next day, she headed to the King's palace, convinced that nothing he had asked for could be done. She could not believe her eyes when she saw that the road leading to the palace was paved with marble, and the royal palace was lined with marble. She spotted the King getting up and taking his head out of the window. Just like he has requested: as soon as he opened his mouth, grapes fell right into his mouth.

- Wow! Is this really happening! - cried the king, astonished at what he saw.
- Prepare the girl for the snake! - he ordered his courtiers.

The king had three daughters. He asked the three of them and only one agreed to marry the snake. She was the youngest, who stood out for her ingenuity.

- Father let me marry him - she

asked the king – with the condition that you give me 12 dresses and 12 nightgowns.

- Alright! - agreed the king hesitantly.

Her request was soon granted with 12 dresses and 12 nightgowns and the girl left to the snake's house. At home, she was greeted like the bride of the house with all the bests. The snake was amazed by her fabulous beauty. The girl was convinced that she had no other choice than to die or break free from the snake. That night, the girl asked to sleep in a room with the snake. She asked that each took a garment off.

- I have no clothes - said the snake.

- Yes, you do - said the girl confidently as she started to take off her first dress. I will take off one garment and you will take off one, too.

The snake had no clothes, but he shed. Upon the girl's insistence, after she had taken off her twenty-fourth nightgown, the snake finally shed his skin. A handsome young man wearing an earring and bearing the moon sign on his forehead appeared. In the early morning hours, the old woman went upstairs to see the snake and the young girl and saw that the girl was not only alive, but she was sleeping embraced with a handsome young man. She rejoiced and announced that the snake had turned into a young man to the whole kingdom. Both the elderly and the young couple lived and reigned happily.

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

KA DZA KO THAGAR HEM KA MANGE LESQE CHIJA MANGJE

SAR KA DELL MAN OV BORJA? TU SINAN SAP

ME MANGAVA BORJA ME CHAVESQE KAJ ISI SAP

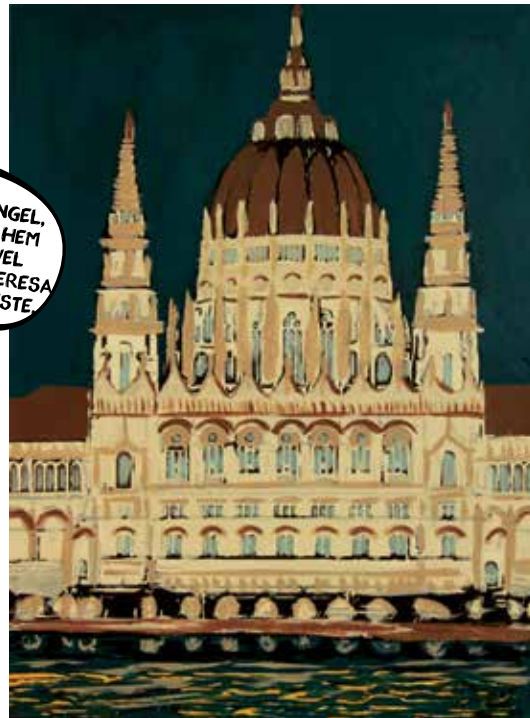
KA KERAV ME SO MANGELA OV TU DZA HEM MANG LESQE CHIJA MANGE.

O THAGAR MANGEL, PALLATI BARO HEM O DROM TE OVEL LACHARDO MERMERESA DZI LESQE KHERESTE.

ME MANGAV JEKH PALLATI BARO HEM O DROM TE OVEL LACHARDO MERMERESA DZI ME KHERESTE. KANA ME TE UXTAV JAVINAHA HEM TE XAMZINAT TE PERENMANGJE O DRAKHA KO MUJ

ME TE PRANDINJOVAV E SAPEHA MANGAVA 12 DESH U DUJ KAPAME HEM 12 MINTANIE RATJAKE

ME NA THERAVA GADA THERAVA MORTI

IKALL JEKH MOTRI TU JEKH GAD ME

O XER, XAVDO E PATRENGO

GOMARI, NGRËNËSI I SHKRONJAVE

THE DONKEY THAT ATE THE LETTERS

O xer, xavdo e patrengo

Jekh fora thaj jekh vaxt sare thema dikandile katar lengo tagar kaj te alosaren o patra alfabeteske ti metoda kaj te vakerenas lla kaj šaj te lekhiolas thaj te drabardiollas. Maškar lende isine jekh rrom, mujalo e dizutnengo Rom. Kato ucho drom ando pallati tagariako, o rrom klinda oprall to xer isine chindo thaj bokhalo. Dinllo save fora ando drom kaj te pijell pani kaj te qidella te xall mure. Kana resllo ando pallati tagariako leske billache baxteske sare mujale themenge našlesas. Ov našti arakhlas kanek patrin.

- Nanaj so te dav tut! – vakerdas o tagar. – trubull te avesas maj anglal.
- Isine drom ucho, thaj mangavas kurqe kaj te avavas žikaj akate – phenda o rrom.

Rovlardo mosar, kana našllosas, ov arakhlas morti e xerbuzesko xale thaj chuvde andi phuv katar jekh hajbe agorindo.

- Te lekhes o patra ando odole mortja ? – puchlas o rrom e tagares kana mothovellas vastesar o mortja e xerbuzesqe.
- Xanik pharo – vakerel o tagar. – nanaj amen vaver solucia, angalnav.

O tagar chendas sare o mortja thaj opralende lekhdas o patra romane alfabetesko. Lošalo kaj ando agor thaj o dizutne Roma chende pumare patra, o rrom lellas o drom kaj te našellas khereske. Ando drom kana risaillo, dikhisajlo maj ucho. Chindo, bi eneržiako thaj bi xallo godjardas te

dinloll xanik minute. Kana uštindillo dikhlilas kaj o patra na isine daha othe...o xer xallasas o mortja e xerbuzeske thaj e patrencar kaj isine lekhle opralende.

- Bo so kerdan mange ve ! – chandas but o rrom kaj kollavellas e xeres prastimjancar. Muklan sare odole dizutne bi patrengo. But berša, Roma dizutne bešle bi alfabetesko kaj brakhinde thaj dene pi chib, mosar kustik pallall kustik. O berša nakhle hem odole kaj ale kerde studimi thaj kerde o alfabeti e Romane chibjake.

#Paramisa othe, sastipe akate!

Gomari, ngrënësi i shkronjave

Një herë e një kohë të gjithë kombet u ftuan nga mbreti i tyre për të zgjedhur shkronjat e alfabetit në mënyrë gjuha që flisnin të mund të shkruhej dhe lexohej. Midis tyre ishte dhe një burrë, përfaqësues i popullit Rrom.

Për shkak të rrugës së gjatë drejt pallatit mbretëror burri mbi gomarin e tij nisi të ndjenjte lodhje dhe uri. U ndal disa herë gjatë rrugës për të pirë ujë dhe për të mbledhur manaferra. Kur mbërriti në pallatin mbretëror për fatin e tij të keq të gjithë përfaqësuesit e kombeve ishin larguar. Ai nuk mundi të gjente asnjë shkronjë të mbetur.

- Nuk kam çfarë të jap më! – i thotë mbreti. – Duhet të kishe ardhur më shpejt.
- Ishte rrugë e gjatë, dhe mu deshën javë të tëra për të ardhur deri këtu – i shpjegoi burri.

I pikëlluar, teksa bëri për tu larguar, ai dalloi lëvore bostani të ngrëna dhe të hedhura në dysheme nga gostia e përfunduar.

- Po sikur të mi shkruani shkronjat në ato lëvore? – e pyet burri mbretin duke treguar me gisht lëvoret e bostanit.
- Pak e vështirë – i thotë mbreti. – Meqë nuk kemi zgjidhje tjetër po pranoj.

Mbreti mbledhi të gjitha lëvoret dhe mbi to shkruajti shkronjat e alfabetit Rrom. I lumtur që më në fund edhe populli Rrom do kishte shkronjat e tij, burri mori rrugën e kthimit në

shtëpi. Rruga e kthimit iu dukë edhe më e gjatë. I lodhur, pa energji dhe pa ngrënë mendoi të pushonte për pak minuta. Kur u zgjua pa që shkronjat nuk ishin më aty ... gomari i kishte ngrënë lëvoret e bostanit sëbashku me shkronjat që ishin shkruar mbi to.

- Bobo çmë bëre more i uruar! – bërtiti me të madhe burri duke ndjekur gomarin me vrap. - Le një popull pa shkronja!

Për vite të tëra, populli Rrom qëndroi pa alfabet duke e ruajtur dhe trasmetuar gjuhën e tyre, gojarisht brez pas brezi. Vitet kaluan dhe brezat e ardhshëm studiuuan dhe krijuan alfabetin e gjuhës Rrome.

The donkey that ate the letters

Once upon a time, all nations were invited by their king to choose the letters of the alphabet so that the language they spoke could be written and read. Among them was a man, a representative of the Roma people. Because of the long journey to the royal palace, the man on his donkey began to feel tired and hungry. He stopped several times along the way to drink water and gather berries. When he reached the royal palace, to his misfortune, all the representatives of the nations had departed. He could not find any letters left.

- I have nothing more to offer! -said the king. - You should have come sooner.
- It was a long trip, and it took me weeks to get here - explained the man.

Grief-stricken, while leaving, he spotted the leftovers of watermelon peels thrown on the floor after the feast.

- May you inscribe my letters on those peels? - the man asked the king, pointing to the watermelon peels.
- That's a little difficult, - said the king, but since we have no other choice, I will.

The king collected all the peels and inscribed the letters of the Roma alphabet. Delighted that even the Roma people would finally have their letters, the man headed off home. The return trip felt even longer. Tired, sluggish, and empty-stomached, he

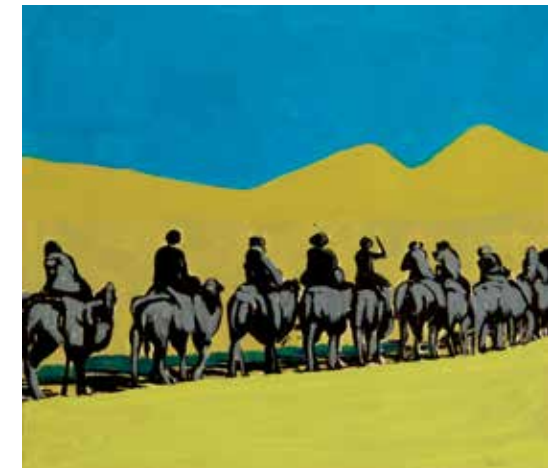
thought of resting for a few minutes. When he woke up he saw that the letters were no longer there ... the donkey had eaten the water melon peels and the inscribed letters, too.

- Oh, dear! What have you done! - cried the man running after the donkey. - You just left Roma people without letters!

For years, the Roma people remained without any alphabet and preserved and transmitted their language verbally from generation to generation. Years passed and future generations studied and created the Romani alphabet.

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

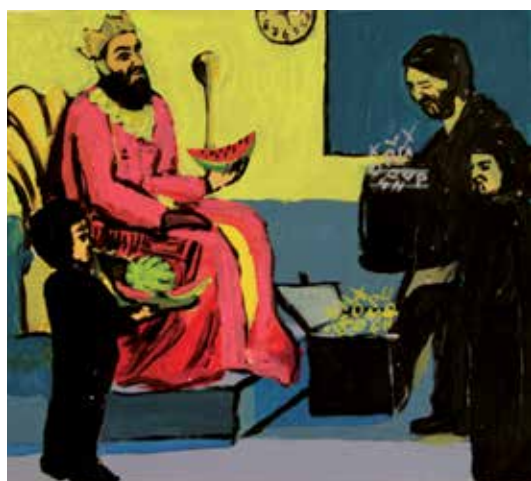
Sead Kazanxhiu

Paramisa öthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

Paramisa öthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

OFFF XERANA SO
KERDAN MANGE AJAL
XALAN O PARERNA E
RROMENGE

KRRP KRRP KRRP...

O RROMA BESLE BUT BERSA BI
SIKADO PUMARI CHIB ANDI SKOLA,
VON NAKHADE PUMARI CHIB KUSTUK
PALAL KUSTIK MUJEHA. DZI KO
MOMENTI KANA O RROMANE
RRROMOLOGJA KIDISALE HEM KERDE
O RROMANO ALFABETI

SO KERDANMANJE
AJALL XERANA MUKLAN
ME MANUSEN BI
ALFABETEKO

KO BERŠ 1995 KO
5TO NOVEMBRO PUTARDILI I
ANGLUNI RROMANI
ŠKOKA ANDO GAV BALTEZ

O MANUSH BERRLENGO

NJERIU I BLETËVE

THE BEEKEEPER

O manush berrlengo

But berša anglal, isine jekh rrom kaj
lelsas pes numaj e bërlencar kaj te
barjarelen, na žanel sas vaver buti.
Isine leski godi numaj to bërla, kozom
na mukel sas divesa kaj na ngjinelalen
len kana ole rinjona kato çarjaripe.
Jekh belvel, chudas jakh kaj na isine
jekh bërla. Užar te rinjoll I bërla, oj
na ali. Našli leski godi, rodel sas
ando sare thana hem na arakhlas la
divesencar.

Jekh dives, kana bešelsas dikhimjasar
katar paš andi rig derjavaki, hem
hallas sumb dudumeske godjarsas:
“sarkaj te našli Italia dur kati derjav ?
Karafi na isine hem distanca isine but
dur hem plivasar našti kerelas.

Sumbia dudumeske kaj perenas
katar o vasta, šašerdimjancar širde
jekhforaste te sumbjardon em
mukensas patra hem našenas dyzi
andi derjav kaj nikavenas hem luludia
thaj duduma žigandia. O patra e
dudumeske barile but sigarimasa
hem resle ti vaver rig e derjavaki. O
manuš e bërlengo šašerdi but kozom
na žanelsas so te kerel. Korkori
ov dikjolas but tikino anglal odole
duduma kaj isine ulavde andi derjav
sar bengale žigandia kaj bešenas
ando paj bi mudarde.

Jekhforaste phirelsas opre ando
patra e dudumenge hem širdel te
phirelas vaš te žalas andi vaver rig kaj
te rodelas e bërlen. I bokh hem I truš
panjese lelas les, o brišim suslardas
les, panjipe e derjavako thaj zorale
barvalla šuqardeles katar o šill, ama
ov akhall sar chinlo, phirelas dyzi to
lesko resipe.

- So te kerav akana? – phendas
šašerimjancar.

To lesko maškar isine churik kaj
paçasqerellas o avgin e bërlengo
hem chuvelpes opre to jekh dudum.
Širdas te pharavell o dudum, ama
e dudumeski morti isine but zorali.
Šajindas pes but žikaj žirel andre leste
e sora širdas te hallas o sumbia hem
katora andrall e dudumeske. Hallas
kozom hallas, sora niklistilo avrik
em pillas o paj e brišimesko katar o
luludia e dudumenge.

Širdas te phirel palem. Jekh balval
zorali shirdas. Kajall hem perell andi
derjav. ama isine but pharo kaj te
uklellas ando dudum soske kajallas
hem na isine les kaj te astarel pes.
I balval na mukelas kaj te ovellas
pašek to patra žigandia hem lellas
les o phudipe kaj žalas kati jekh rig ti
vaver. Chindilo o çororo but, kozom kaj
agorisajlo lesko zor. Jekh vaxt vaver,
jekh barball zorali em chudasles opre
ando patra thaj pello leske shojpe.
Širdas te šunionsas o gugufqe parne...
”Krah-khrah” ! Uštella hem katar dur
dikhel sig e derjavaki. Jekhforaste
uštell pirengo hem prastalla kaj te žal
andi rig. Niklol andi rig hem kana isine
pašek jekh gav dikhel jekh phuro andi
jekh bërla dzigandka kaj dikhellsas o
akhora hem živ thaj misirka.

-Baxtalin ! - Vakerel o Rrom.
- Mišto avilan! - Vakerel o gautno. -
“soske avilan akatar” ?
- Našadali mandar jekh bërla, - vakerel
o Rrom, na muklom than bi rondo.
- aaah... - phenda o gautno. “Soske
tiri isi oj? Odija bërla isi jekh masek
kaj hala mande, saneqerdas me

bërta se numaj hala. So ka des mange, sar ka les la akhall ? ”

- Po sar ka keras ? Phenda o gautno.

- Tu, ,(vakerdas o gautno najeha), - dikhes i misirka thaj o živ kaj sumbjarav me? Tu ka dikhes len. Ka chaven lenge paj, soratan ka nikaves len, kaj te les e bërta palal. Akhall šaj te lestut kan mancar.

- Lacho ! Phenda o Rrom, se na isineles vaver drom. - Me kerdom saro akava drom thaj chindom but hem na ka rinjovav pallal bi me bërta.

Lacho ama, ov ni kerdas sas maj anglal buti vaver numaj odija e bërteni. Sora, ov isine hem but chuvdo, savo chumuni kerelas, mangelas te kerelas šukar. Širdas te kerelas buti, sumbjardas, xan hem chuv paj. Odova berš misirka hem o živ dene but produktia so dilisaillo o gautno. Širdas te nikavel len, hem na muklas ni jekh misirka thaj živ andi phuv.

- Akana lillam amen kan ? Puchlas o Rrom e gautnes.

- Va ! - vakerel o gautno, “-lillam amen kan. Tu kerdan jekh šukar buti thaj o dikhat kaj sikadan akava berš, me lelom produkti sar ni jekh fora maj anglal. Akaleske, me ka dav tut i bërli tiri, ama ka pokinav tut thaj 2 rrallo živ hem 2 rrallo misirka tire butjake kaj kerdan.

O rrom e bërteni palikerdas ama jekh godjaripe isine leske šereste. Sar ka lav sare akale? O gautno havdas, hem bi godjarno denas les jekh bërli peski kaj te azhutineles ando llallajdipe\transporti. Lošalo but o

rrom, našel khereske. Ov uklistilo opre andi bërli kaj isine lla misirka. I vaver bërli isinella o živ thaj urjallas pharipesar kaj žallas kati jekh rig ti vaver. Achene xanik em širdena kaj te ženem o živ thaj i misirka. To jekh rrallo isine 99 sumb živ hem to vaver 100.

- Arakhlomla ! - chandas o rrom, hem nikavel pe žepatar jekh churik hem ullavellalla to maskar duj kotora jekh sumb katar o rrallo kaj isine maj but kaj te ovel barabar o ravalja. Chuvel len palem ando bërta, thaj našel khereske. žala ando kher lošalo hem jekhforaste žala ando kher e bërteni. So te dikhelsas, našlesas sare.

- So te kerav kana? - Phendas rovlare-mosko.

- Sar te kerav llove akana? Ama lachebaxteske, ov siklilosas kaj te butinell i phuv. Kerdas so kerdas, žirdilo e phuvjaqe, sumbjardas živ thaj misirka hem kato love kaj lelasas undillo barvallo thaj živdas lošalo.

#Paramisa òthe, sastipe akate!

Njeriu i bletëve

Shumë vite më parë ishte një burrë që merrej vetëm me mbarështimin e bletëve, e nuk dinte të bënte tjetër pune. Ishte aq i fiksuar me bletët sa që nuk linte ditë pa i numëruar kur ato ktheheshin nga kullotat. Një darkë, vuri re se një bletë mungonte. Prit të kthehej bleta, ajo nuk po kthehej. E kërkonte kudo dhe nuk e gjeti për ditë të tëra.

Një ditë, teksa po rrinte duke vështruar detin anës bregut, dhe duke ngrënë fara kungulli mendoi: “po sikur të ketë ikur në Itali matanë detit? Varkë nuk kishte dhe distanca ishte shumë e largët dhe me not nuk e bënte dot.

Farat e kungullit që i binin nga duart si për çudi nisën menjëherë të mbinin e të lëshonin lastarët që zvarriteshin drejt detit duke nxjerr lule dhe kunguj gjigandë. Lastarët e kungullit u rritën shumë shpejt dhe arritën në anën tjetër të bregut të detit. Njeriu i bletëve u habit aq shumë sa që nuk dinte si të vepronte. Vetja i dukej shumë i vogël përpara atyre kungujve që ishin shpërndarë në det si djej gjigandë që qëndronin në ujë pa u shuar.

Menjëherë kacavirret sipër lastarëve të kungujve dhe fillon të ecë për të vajtur në anën tjetër që të kërkonte bletët. Uria dhe etja e mori, shiu e lagu, lagështia e detit dhe erërat e forta e thanë nga i ftohti, por ai ashtu i lodhur ecte përpara drejt qëllimit të tij.

- Ç’të bëj tani? – tha i hutuar.

Në brez kishte thikën që pastronte mjaltin e bletës dhe kërcen sipër një kungulli. Filloi të çante kungullin, por kungulli e kishte lëkurën shumë të fortë. U mundua shumë deri sa e çau atë dhe futet brënda tij e nis të ushqehet me farat dhe pjesën e brëndshme të kungullit. Hëngri sa hëngri, doli jashtë dhe piu ujin e shiut nga lulet e kungujve.

Nisi të ecë sërish. Një stuhi shumë e madhe filloi. Rrëshket dhe bie në det. Ishte shumë e vështirë për t’u ngjitur tek kungulli sepse rrëshkiste dhe nuk kishte ku të mbahej. Stuhia se lejonte t’i afrohej gjetheve gjigande dhe e merrte dallga duke e përplasur sa në një cep në tjetrin. U rraskapit aq shumë sa po e linin dhe fuqitë. Veç një moment tjetër një stuhi shumë e fortë e shtyu dhe e përplasi sipër lastarëve dhe humbi ndjenjat. Në horizont, dëgjoheshin pulëbardhat “krau-krau”. Përmendet dhe për së largu si një vegim dallon bregun e detit. Menjëherë çohet në këmbë dhe vrapon për të dal në breg. Del në breg dhe teksa i afrohej një fshati dallon një plak mbi një bletë gjigande teksa vështronte arat me gurë dhe misër.

- Puna e mbarë! - i thotë.

- Mbarë paç! - ia pret fshatari. - çë mirë të solli nga këto anë?

- Më ka humbur një bletë, - përgjigjet ai, - dhe po nuk kam lënë vend pa e kërkuar.

- Aaa.... - belbëzoi fshatari i habitur. - Pse e jotja është ajo? Ajo bletë ka 1 muaj që ushqehet te unë madje m’i ka dobësuar dhe bletët e tjera pasi vetëm ha. Ti do ta marrësh kështu,

- pa asgjë në këmbim?
- Po si do ja bëjmë? – e pyeti bletari.
  - Ti, – i tha fshatari duke treguar me gisht, – e sheh këtë misrin dhe grurin që po mbjell unë? T'i do të kujdesesh për to; do i prashisës, do i ujitësh dhe do i korrësh, në mënyrë që të rimarrësh bletën. Kështu mund të likujdohesh edhe me mua.
  - Mirë, pranoj, – tha bletari, pasi e kuptoi që nuk kishte zgjidhje tjetër. – Unë bëra gjithë këtë rrugë, çfarë nuk hoqa dhe nuk do të kthehem pa bletën time.

Mirëpo, bletari nuk kishte prekur asnjë punë më përpara përveçse bletarisë. Ai ishte dhe shumë tip karaksëz, çdo gjë që bënte donte ta bënte në perfeksion. Filloi të punonte, mbolli, prashiti dhe ujit arat. Atë vit misri dhe gruri dhanë aq shumë prodhim sa që u habit edhe fshatari. Filloi korrja. E korri dhe nuk la asnjë kokërr misri dhe gruri në tokë.

- Po tani a jemi në rregull? – e pyet bletari fshatarin.
- Po, – pergjigjet ai, – jemi shumë në rregull. Ti ke bërë një punë shumë të mirë dhe me kujdesin që ke treguar, unë këtë vit kam marr prodhim si asnjëherë tjetër më parë. Për këtë unë do të jap ty bletën tënde, por dhe do të paguaj me 2 thasë grurë dhe dy thasë misër për punën e bërë.

Bletari e falenderoi por një mendim e shqetësonte. Si do i marr të gjitha këto? Fshatari e kuptoi dhe pa u menduar gjatë i dhuroi dhe një bletë nga të tijat për ta ndihmuar me

transportin. I lumtur dhe shumë i gëzuar, i ngarkon dhe niset të kthehet për në shtëpi. Ai hipi sipër bletës që kishte misrin. Bleta tjetër që kishte grurin fluturonte me vështirësi duke anuar pak nga njëra anë pak tek tjetra. Ndalojnë për pak pushim dhe nisë të numerojë kokrrat e grurit dhe të misrit. Në njërin thes kishte 99 kokrra grurë dhe tek tjetri 100.

- E gjeta! – brohoriti bletari dhe nxjerr nga xhepi një thikë dhe e ndan në 2 pjesë një kokërr nga thesi që kishte më shumë duke baraspeshuar thasët. I ngarkon sërish bletët dhe kthehen në shtëpi. Shkon në shtëpi i lumtur dhe menjëherë drejtohet për tek kosheret e bleteve. Ç'të shihte, kishin ikur të gjitha.

- Ç'të bëj unë i mjeri tani? – tha i pikëlluar
- Si t'i nxjerr të ardhurat?

Por fatmirësisht, ai tani kishte mësuar të punonte tokën. Bëri, ç'bëri iu fut bujqësisë, mbolli misër dhe grurë dhe nga të ardhurat që fitonte u bë shumë i pasur dhe jetoi i lumtur.

The beekeeper

A long time ago there was a man who engaged only in beekeeping and did not know how to do anything else. He was so obsessed with the bees that he counted them every single day when they returned from grazing. One evening, he noticed that a bee was missing. He kept waiting for the bee to return, it wasn't. He was worried. He looked for it everywhere but did not find it for days. One day, sitting at the shore and gazing at the sea and eating pumpkin seeds, he thought: 'What if it fled to Italy across the sea?' He had no boat and the distance was too long and he could not swim.

The pumpkin seeds that fell from his hands surprisingly started to sprout and release the shoots that crawled towards the sea, producing giant flowers and pumpkins. The pumpkin shoots grew very fast and reached the other side of the seashore. The bee man was so surprised that he did not know how to act. He thought he was so small compared to those pumpkins that scattered in the sea like giant shining suns, floating above the water. He immediately crawled over the pumpkin shoots and started walking to the other side to look for the bee. Hunger and thirst stroke him, the rain made him wet, the humidity of the sea and the strong winds made him chill but tired as he was, he walked forward towards his goal.

- What can I do now? – said he confused.

The beekeeper was carrying the knife with which he cleaned the honey and

he jumped on a pumpkin. He started carving the strong pumpkin skin. He tried harder until he tore it open, got inside it, and started feeding on its seeds and flesh. He ate them and drank the rainwater from the pumpkin flowers. He started walking again. A fierce tempest approached. He slipped and fell into the sea. It was very difficult to climb back on the slippery pumpkin and he couldn't hold to anything. He couldn't get near the giant leaves and the wave crashed him from one side to the other. He was exhausted and was losing strength. Another strong tempest pushed him over the shoots and he lost consciousness. On the horizon, seagulls could be heard. He came to his senses and managed to distinguish a vision at the distant seashore. He sprang to his feet and ran ashore. Once on the shore, he neared a village to see an old man on a giant bee guarding the wheat and cornfields.

- Good luck in your work! – he greeted.
- Good luck to you, too! – answered the villager. – What brings you here?
- I lost a bee, – he replied – and I have been looking for it everywhere.
- Is that so... – murmured the surprised villager. – Why, is it yours? That bee has been feeding at my place for a month now and my bees have weakened because it eats everything. Do you expect to take it back just like this, with nothing in return?
- What do we do then? – asked the beekeeper.

- You can see the corn and wheat I am planting - said the villager pointing at it. - You will take care of it: you will hoe it, water it, and harvest it, in order to take back the bee. This way you can pay me back.

- Well, I agree! - said the beekeeper determined, realizing he had no other choice. - I made all this way here, I went through hell and I will not return without my bee.

However, the beekeeper knew nothing but beekeeping. He was also quite scrupulous. He had to do everything to perfection. He began to work, plant, plow, and water the fields. That year corn and wheat yielded so much produce that even the villager was astonished. The harvest began. He harvested it and left no wheat or corn grain on the fields.

- Are we alright now? - the beekeeper asked the villager.

- Yes - he replied. - We are very alright! You have done a perfect job and under your care, this year's production is better than ever before. So, I will give you back your bee, but also, I will pay you with 2 sacks of wheat and two sacks of corn for the work you have done.

The beekeeper thanked him, but he had a major concern. How do I get all this home? The villager understood and without giving much thought lent him a bee to help with the transport. Happily, the beekeeper loaded the sack on the bees and headed home. He was riding on the bee that carried the corn. The other bee carrying the

wheat flew with difficulty tilting slightly from one side. The beekeeper stopped, counted the grains to realize that there were 99 grains in one sack and 100 in the other.

- I found it! - cheered the beekeeper. He took his knife out of his pocket and divided the grain into two parts to balance the sacks. He reloaded the bees and flew back home.

Once he had arrived, he rushed to the beehives. To his bewilderment, the bees were all gone.

- What can I do now? Poor me! - he said sadly. - How can I make a living?

But thankfully, he had now learned to work the land. He did what he had in agriculture, he planted corn and wheat, and from the income he earned, he became very rich and lived happily.

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

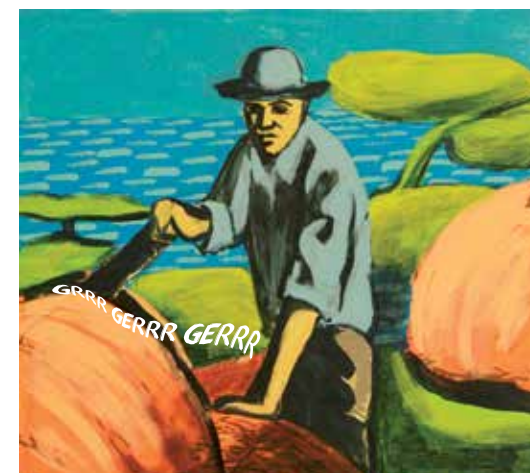
Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

Paramisa öthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

BUT LACHI BUTI KERDAN CHAVEA, AMEN ADABERS LILAM BUT BARO BEREKETI, HEM ME KA DAV TUT E BERRLA, DUJ RRALLOVJA GIV HEM DUJ MISIRI

PALIKERAV TUT BUT PHUREA SINOM BUT LOSALO KA RAKHLOM ME BERRLA

Paramisa öthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

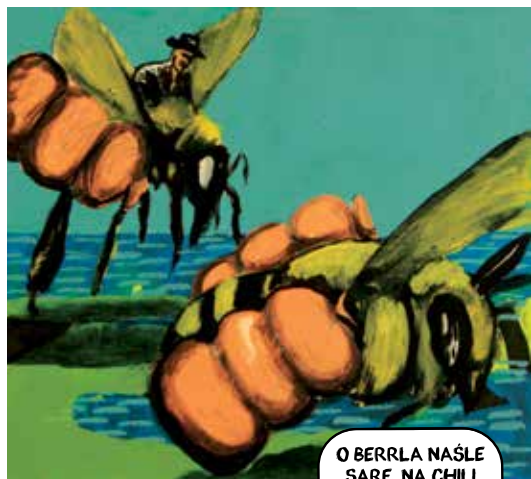
Sead Kazanxhiu

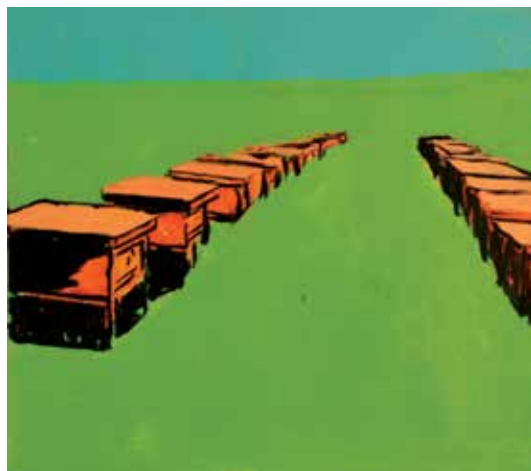

Paramisa òthe, sastipe akate!
Përrallat atje, shëndeti këtu!
Fairy tales stay there, health stays with us!

Sead Kazanxhiu

O BERRLA NAŠLE
SARE, NA CHILI
NI JEKH BERRLI.
AMA AKANA ME
ŠAJ TE KERAV
BUTI KI PHUV

**PARAMISA ÒTHE, SASTIPE AKATE!
PËRRALLAT ATJE, SHËNDETI KËTU!
FAIRY TALES STAY THERE, HEALTH STAYS WITH US!**

Titulli: Paramisa òthe, sastipe akate
Autor: Sead Kazanxhiu
Përkthyes në rromisht: Olsi Sherifi
Përkthyes në anglisht: Anxhela Straja
Redaktore: Olesja Çili Kazanxhiu
Design: Ernard Dyli

© Copyright COUNCIL OF EUROPE

ISBN: _____

